

**TELEKOMÜNİKASYON
SEKTÖRÜNDE DÜZENLEMELERE
YÖNELİK GELİŞMELER BÜLTENİ**

**Sektörel Araştırma ve Stratejiler
Dairesi Başkanlığı**

OCAK 2010
SAYI-25

Tüketici Şikayetleri Çözüm Mekanizması İyileştirme Süreci

Ofcom, 2009 yılı Aralık ayında elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmecilerin tüketici şikayetleri çözüm mekanizmalarını iyileştirme konusundaki önerilerini kamuoyu görüşlerini almak üzere yayımlamıştır.

Ofcom tarafından yapılan son araştırmalar tüketicilerin iletişim hizmetlerine yönelik memnuniyet oranlarının hayli yüksek (araştırma sonuçlarına göre tüketicilerin %86-92'sinin "memnun ve oldukça memnun olduğu ortaya çıkmıştır) olduğunu göstermekte ve aldıkları hizmet ile ilgili bir problem yaşayan tüketicilerin sorunlarının hemen çözüme kavuştuğu ortaya çıkmaktadır. Öte yandan, Aralık ayında yayımlanan araştırmanın sonuçlarına göre:

- Nüfusun %23'ü son bir yıl içerisinde sabit, mobil ya da genişbant hizmet sağlayıcısına bir şikayette bulunmuş ve şikayette bulunanların %30'unun (yaklaşık 3 milyon tüketici şikayeti) problemi takip eden 12 hafta içerisinde çözüme kavuşamamıştır ve
- Şikayette bulunanların çok az bir kısmı şikayetlerinin bağımsız bir uyuşmazlık çözüm mekanizması tarafından incelenebileceği hakkına sahip olduğunu bilmektedir.

İyileştirme Önerileri

Ofcom, telekomünikasyon sektöründe tüketici şikayetlerinin çözümüne ilişkin mevcut düzenlemeleri gözden geçirerek bir takım önerilerde bulunmuştur:

- Telekomünikasyon sektöründe tüketici şikayetleri çözümü esnasında uygulanacak temel minimum standartların belirlenmesi.

Söz konusu standartların belirlenmesi tüketici şikayetleri çözüm sürecini erişilebilir ve şeffaf bir hale getirmekte ve işletmecilerin şikayetlere adil bir şekilde ve zamanında çözüm üretmelerini garanti altına almaktadır. Bu yeni süreçte işletmecilerin; şikayet süreçleri, tüketiciler için düşük maliyetli şikayette bulunma alternatifleri ve şikayetlerin hangi sürede çözüleceğine ilişkin bilgileri internet sitelerinde yayımlamaları gerekmektedir.

- Uzun süredir çözüme kavuşmayan şikayetler söz konusu olduğunda tüketicilere uyuşmazlık çözüm hizmetleri¹ ile ilgili ek bilgi verilerek tüketicilerin bilinçlendirilmesi.

Ofcom tarafından bildirilen önerilere göre işletmecilerin tüm faturalara Ofcom tarafından onaylanmış uyuşmazlık çözüm servisleri ile ilgili bilgi eklemesi ve şikayetleri 8 hafta içerisinde çözüme kavuşmayan tüketicilere yazı yazarak uyuşmazlık çözüm servislerine başvurabilecekleri konusunda bilgilendirmeleri gerekmektedir.

- Ofcom ileride atılacak bir adım olarak ayrıca işletmecilerin tüketici şikayetleri çözüm mekanizmalarını sektör ve tüketicilerin yararına olacak şekilde şeffaf hale getirmeyi planlamaktadır.

Ofcom Başkanı, Ed Richards, konu ile ilgili düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: "Tüketiciler şikayetlerini hizmet sağlayıcılarına iletmeli, çözüme kavuşmadığı durumlarda bağımsız bir uyuşmazlık çözüm hizmetinden yararlanabilecekleri konusunda bilgilendirilmelidir. Ofcom tüketici şikayetleri çözüm mekanizmalarının iyileştirilmesi konusunda işletmeciler ile işbirliği içerisinde çalışmak istemektedir."

Konsültasyon dokümanına aşağıdaki linkten erişilebilmekte olup, görüş bildirmek için son tarih 12 Mart 2010 olarak açıklanmıştır:

http://www.ofcom.org.uk/consult/condocs/complaints_procedures/

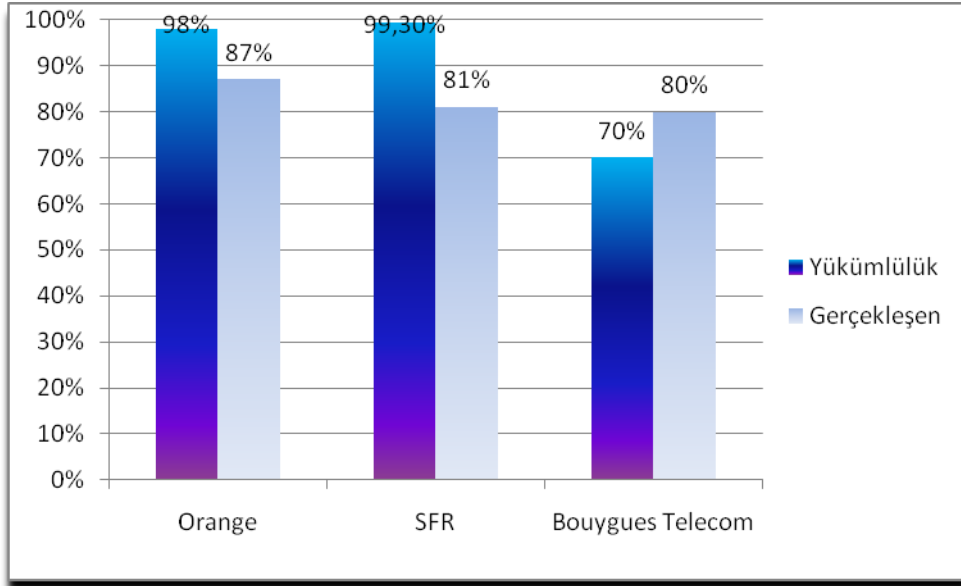
¹ İngiltere'de CISAS ve Otelo Ofcom tarafından onaylı uyuşmazlık çözüm hizmeti sunmaktadır.

İşletmeciler 3G Kapsama Yükümlülüklerini Yerine Getiremedi

ARCEP'in raporuna göre 1 Aralık 2009 tarihi itibariyle tüm 3G mobil şebeke işletmecileri Fransa nüfusunun en az %80'ini kapsamış durumdadır. Bahsekonu şebekelerdeki ortalama reel veri indirme hızları, işletmeci bazında farklılık göstermekle birlikte 2 ile 3 Mbit/s arasında değişmektedir.

Ancak, Orange ve SFR 3G nüfus kapsama yükümlülüklerini yerine getirmekte başarısız olmuştur.

Şekil: İşletmecilerin 3G Kapsama Yükümlülüklerini Yerine Getirme Oranları*

*Not: Yükümlülükler Ağustos 2009, gerçekleşme oranları Aralık 2009 tarihine aittir

Kapsama Yüklümlülükleri

Kasım 2009 tarihinde ARCEP, resmi bir yazı ile işletmeciler Orange ve SFR'ye Ağustos 2009 tarihi itibariyle yerine getirmek zorunda buldukları sırasıyla %98 ve %99,3'lük 3G nüfus kapsama yükümlülüklerini yerine getirmekte başarısız olduklarını bildirmiştir.

Bouygues Telecom ise Aralık 2009 tarihi itibariyle %70'lik nüfus kapsama yükümlülüğünü başarıyla yerine getirmiş bulunmaktadır.

ARCEP daha önce Orange'a 2011 sonuna kadar SFR'ye ise 2013 sonuna kadar kapsama yükümlülüklerini tamamlama zorunluluğu getirmişti. Kapsama yükümlülükleri adım adım ilerleyen bir takvim çerçevesinde tamamlanmak zorunda idi. ARCEP'in verilen mühletlere uymayan işletmecilere ceza verme yetkisi bulunmaktadır.

3G kapsamı 2G'yi yakalayacak

ARCEP, mobil şebeke işletmecilerinin 3G kapsamalarının 2011 yılı sonuna kadar nüfusun %98'ini yakalayacağını ve 2013 yılında %99'luk 2G kapsamalarına yaklaşacağını ifade etmektedir.

SFR, bu hedefe 2012 yılı sonunda %99,3'lük kapsama yükümlülüğünü yakalayarak ulaşmayı hedeflemekte, Orange ve Bouygues ise bu eşiğin altında kalmaktadır. Ancak Bouygues ve Orange 3G yükümlülüklerini aşmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda; Bouygues Telecom 3G kapsamasını 2G'yi 2015 yılında yakalayacağını duyurmuştur.

ARCEP, her iki mobil şebeke işletmecilerinin şebekelerini genişletmeleri ve mevcutlara ek olarak daha fazla trafik ve hizmet kalitesi için yeni 3G istasyonları kurmaları gerektiğini düşünmektedir.

ARCEP 3G kapsamasını genişletmek için 3 alternatif yöntem olduğunu düşünmektedir:

- Mevcut 2G baz istasyonlarının yeniden kullanılması ve 3G'ye geliştirilmesi (upgrade edilmesi),
- 2,1 MHz'e göre daha iyi 3G kapsamı sağlayan 900 MHz'lik GSM bandının kullanılması,
- Mevcut 3G altyapısının paylaşımı. Mobil şebeke işletmecilerinin kısa bir süre içerisinde ARCEP'e 3G şebeke paylaşımı ile ilgili bir çerçeve anlaşması sunması beklenmektedir.

Yeni Nesil Erişimde Gelişmeler

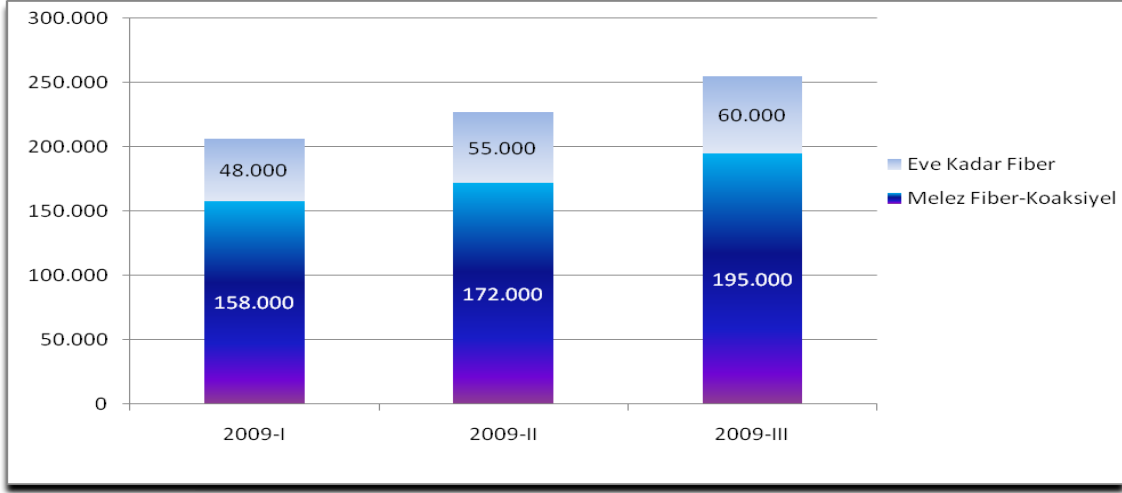
Fransız Düzenleyici otoritesi ARCEP tarafından yayınlanan 2009 yılı 3. çeyreğine ilişkin genişbant skorkartı sonuçlarına göre fiber şebekeler 50 şehir ve metropolitan alanda kullanılmaktadır. Perakende seviyede toplamı 19 milyona yaklaşan genişbant aboneliklerinin %1,3'ü çok yüksek hızlı 50 Mbit/s'lik indirme ve 5 Mbit/s yükleme kapasiteleri sunan aboneliklerden oluşmaktadır.

Tablo: Yeni Nesil Erişim Genişbant Verileri (Eylül 2009)

	30 Haziran 2009	30 Eylül 2009	Dönemsel büyüme
France Telecom'un kanallarına alternatif işletmeciler tarafından döşenen fiber	300 km	700	%133
Bina içi fibere sahip olan ve en az bir işletmeci aracılığıyla yeni nesil erişime sahip olan binalar	33.000	36.000	%9
Yeni nesil erişim şebekesine erişimi bulunan haneler	650.000	740.000	%14

İşletmeciler bina içi fiber paylaşım uygulamalarına başlamıştır. 5000 aboneyi temsil eden 100 bina, en az 2 işletmeciden erişim hizmeti almaktadır. Perakende seviyede 250 abonelik bu paylaşım modelini kullanmaktadır.

Şekil: Perakende Seviyede Yeni Nesil Erişim Hizmetlerine Abonelikler

Free Mobile 3G Lisansına Kavuştu

12 Ocak 2010 itibariyle İliad Group'un bir iştiraki olan Free Mobile'a ARCEP tarafından 2.1 MHZ frekansındaki dördüncü 3G lisansı tahsis edilmiştir. Buna göre Free mobile 2x5MHz FDD frekansını 20 yıl boyunca kullanma hakkı elde etmiştir.

Free mobile'ın ses hizmetleri için nüfusun %27'sini, veri hizmetleri için ise (asgari 144 Kbit/s indirme hızı) nüfusun %20'sini kapsamalarını gerektiren ilk kapsama yükümlülüğünü Ocak 2012 tarihine kadar gerçekleştirme zorunluluğu bulunmaktadır.

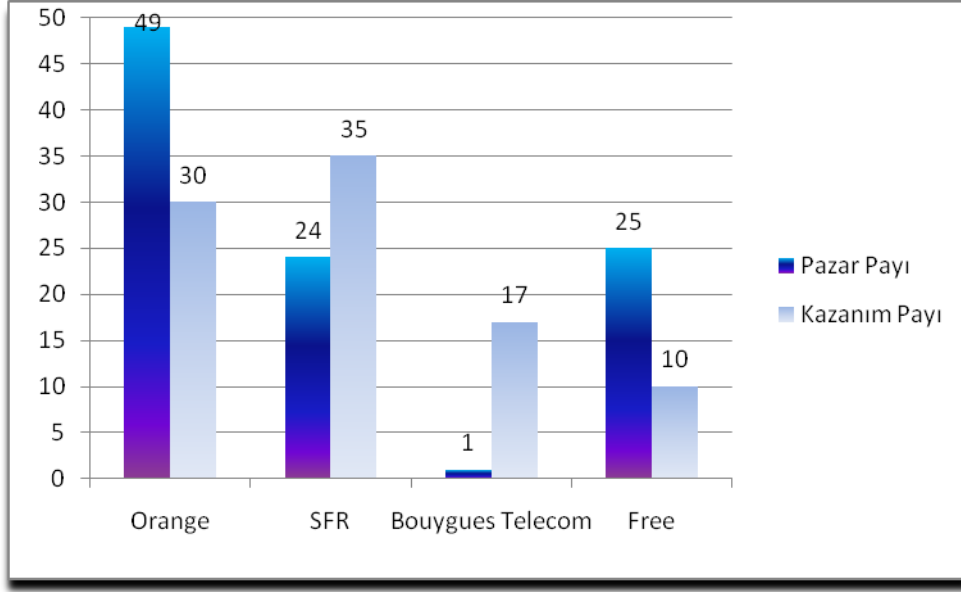
Rekabet Otoritesi Mobil Telefon ve Sabit İnternet Erişimin Çapraz Satışını (cross-selling) İncelemeye Aldı

Fransa Rekabet Otoritesi telekomünikasyon sektöründeki çapraz satış uygulamalarının rekabet hukukuna uygunluğunu inceleme altına aldı.

İşletmeci vermekte olduğu hizmetlerden bir tanesindeki müşteri veritabanını (ör: mobil telefon) başka bir hizmetin satışı için (ör: sabit genişbant internet erişimi) kullanırsa ve hizmet paketi için özel bir fiyat teklif ederse çapraz satış gerçekleşmektedir.

Rekabet otoritesi, işletmeciler; Bouygues Telecom ve SFR'ın geçtiğimiz sene bu tekniği kullanarak müşteri tabanlarını ciddi oranda arttırdığını rapor etmiştir.

Tablo: Perakende Sabit Genişbant Erişimi Pazarı (2009 2. Çeyrek)

Rekabet otoritesi:

- Çapraz satışın pazara giriş bariyeri oluşturup oluşturmadığını değerlendirecek,
- Bir pazarda hakim konumda bulunan bir işletmenin rakip tarafından uygulanan bu tip bir davranışa ne ölçüde tepki gösterebileceğini analiz edecek ve
- İlk iki sorunun sonuçlarını elektronik haberleşme sektörüne uyarlayacaktır. Buna ek olarak; rekabet otoritesi ARCEP'in görüşüne başvuracaktır.

Rekabet Otoritesinin rekabet ile alakalı herhangi bir konuda görüş yayımlaması ve Ekonomi Bakanlığına tavsiyede bulunması kendi inisiyatifindedir.

Rekabet Kurumu'nun Fiber Kurulumlarında İşbirliği Anlaşmalarına İlişkin Görüşleri Yayımlandı

Almanya Rekabet Kurumu'nun (Bundeskartellamt, BKartA) yayımladığı ve konuya ilişkin görüşlerini içeren pozisyon dokümanında (position paper) işletmeciler arasında yapılan ve genişbant teknolojilerin bulunmadığı bölgeleri (beyaz bölgeleri) kapsayan fiber optik altyapı kurulumlarına yönelik işbirliği anlaşmalarının genellikle rekabete aykırılık çekincesi doğurmadığı ifade edilmiştir.

İşbirliği anlaşmalarının amacının beyaz bölgeler haricinde mevcut genişbant erişimlerinin daha fazla (50Mbit/sn ve üzeri) bant genişliği sağlayabilmesine yönelik olarak geliştirilmesi amacını gütmesi durumunda ise daha detaylı incelemeler yapılması gerektiği bildirilmiştir.

a) Rekabet Hukuku Çerçevesinde Değerlendirme

Rekabeti kısıtlayacak nitelikteki firmalar arası anlaşmalar Avrupa Komisyonu Rekabet Hukuku kapsamında yasaklanmaktadır. (Treaty on the Functioning of the European Union-Madde 101, European Commission Treaty-Madde 81)

Ancak belirli türlerdeki anlaşmalar bu yasaktan muaf tutulabilmektedir. Bu tür anlaşmalar aşağıdaki şartları taşımak zorundadır:

- Malların üretimi ve dağıtımının geliştirilmesine katkı sağlamalı veya teknik ve ekonomik gelişimi desteklemeli ve aynı zamanda tüketicilere adil bir oranda fayda sağlamalı ve
- İlgili işletmeler üzerinde yukarıda sayılan hedeflere ulaşma amacını aşan (gerekli/zorunlu olmayan) kısıtlamalar getirmemeli veya

- Sözkonusu işletmelere ele alınan ürünlerin önemli bir kısmına ilişkin rekabeti bertaraf edecek imkanlar tanımamalıdır.

Yayınlanan doküman BKartA'nın fiber işbirliği anlaşmalarında bu kuralları ne şekilde ele alacağını açıklamaktadır. Dokümanda sadece FTTx + VDSL kurulumları ele alınmaktadır. Zira mevcut işbirliği anlaşmalarının tamamı bu teknolojilerin kurulumu üzerine yapılmıştır.

BKartA'nın açıklamalarına göre tanımlamalar aşağıdaki şekilde yapılmıştır.

- 50 Mbit/sn ve üzerinde hızlarda genişbant sunumu *“malların üretimi ve dağıtımının geliştirilmesi”*dir,
- Sağlanan avantajların mevcut veya potansiyel rekabet kısıtlamalarının önüne geçmesi durumunda anlaşma *“tüketicilere adil bir oranda fayda sağlamaktadır”*
- İşletmelerin anlaşma olmaması durumunda ele alınan bölgelerde önemli FTTx kurulumu olmayacağı veya çok az kurulum olacağını ispat etmesi durumunda kısıtlamalar *“gerekli/zorunludur”*
- Anlaşmalarda DT'nin de yer almaması durumunda anlaşmanın işletmelere *“rekabetin bertaraf etme”* gücünü vermeyecektir. DT'nin anlaşmalarda yer alması durumunda bile anlaşma muafiyet kapsamına girebilecektir fakat daha detaylı bir değerlendirme gerekmektedir.

BKartA, bir anlaşmanın birleşmelerin kontrolüne ilişkin düzenlemeler kapsamına girmesi durumunda (örn. anlaşma taraflarının ortak bir girişim kurması durumunda) DT'nin anlaşmalar içinde yer almasının sorun doğuracağı bildirilmektedir. Zira, Almanya'da rekabet yasası halihazırda hakim konumda olan bir işletmecinin gücünü başka alanlara yansıtması ve/veya pekiştirmesi uygulamalarına karşı oldukça hassastır. BKartA üçüncü taraflara sunulan erişim hizmetlerinin ücretleri ve şartlarına ilişkin anlaşmaların sıkı rekabet kısıtlamaları olacağını ve muafiyet kapsamına alınamayacağını bildirmektedir.

b) Muhtemel İşbirliği Türleri

BKartA şebeke genişleme stratejilerini “paralel” ve “tamamlayıcı” olmak üzere iki farklı türe göre ayırmıştır. Aşağıda sunulan tabloda söz konusu türlere ilişkin açıklamalara yer verilmektedir.

Tablo:Paralel ve Tamamlayıcı Genişleme Stratejileri

	Paralel Şebeke Genişlemesi	Tamamlayıcı Şebeke Genişlemesi
Tanım	Her bir işletmeci aynı bölgede kendi fiziksel altyapısına sahiptir. (örn. fiber, DSLAM ve ayrıştırılmış yerel ağa fiziksel erişim) İşletmeciler sadece az sayıda bileşenleri paylaşmaktadır. (örn. saha dolabı, güç kaynağı, boru/kanallar)	İşletmeciler kendi fiziksel altyapılarını farklı bölgelerde kurmaktadır. Birbirlerine fiziksel erişim sağlamamakta ancak üst seviyede veri akış erişimi sağlamaktadır.
Uygulamada Olan Tipik Anlaşmalar	İşletmeciler aynı anda aynı bölgede altyapı kurabilmektedir. Örneğin yeni kanal ve borulara kendi fiberlerini yerleştirebilmektedir. Daha yaygın bir anlaşma çeşidine göre bir işletmeci bir şehirde diğer işletmeci başka bir şehirde şebeke kurmaktadır. Her bir işletmeci diğerine atıl fibere fiziksel erişim, saha dolabına ve alt yerel ağa erişim hizmeti sunmaktadır. Sonuç olarak her iki işletmeci de her iki şehirde kendi fiziksel altyapısına sahip olmaktadır.	Bir işletmeci şehir merkezini kapsamakta, diğer işletmeci dış mahalleleri kapsamaktadır. Her iki işletmeci de birbirlerine veri akış erişim sağlamakta ancak diğer işletmeci tarafından kapsanan alanda kendi fiziksel şebekesine sahip olmamaktadır.
Rekabeti Kısıtlayacak Potansiyel Hususlar	Paralel şebeke genişlemesinin altyapı rekabetini engelleme olasılığı düşüktür. Zira çok az sayıda bileşen ortak kullanılmaktadır. Ancak anlaşmalara DT'nin dahil olması durumunda bu tür işbirliklerinin DT'nin şebekesine üçüncü tarafların erişimi konusunda olumsuz etkileri olabilecektir. (örn. DT üçüncü tarafların YAPA hizmetini kullandığı durumlarda ana dağıtım çatısı sayılarını azaltabilmektedir.)	Belirli bölgelerin belirli işletmecilere tahsis edilmesine yönelik anlaşmalar tarafların birbirlerine erişim hizmeti sunması koşuluyla rekabeti önemli derecede kısıtlayacak bir uygulama olarak görülmemektedir. Ancak işletmecilerin daha önceleri YAPA hizmeti alarak kendi altyapılarını işlettiği bölgelerde bu hizmeti bırakıp veri akış erişimine yönelmeleri durumunda altyapı rekabetinin kısıtlanması söz konusu olabilecektir. Bu tür işbirlikleri DT'nin anlaşmanın bir tarafı olması durumunda DT'nin şebekesine üçüncü tarafların erişimi konusunda da olumsuz etkiler doğurabilecektir.

Federal İdare Mahkemesi Atıl Fiber Yükümlülüğünü Kaldırmıştır

Federal İdare Mahkemesi tarafından verilen bir kararla DT'ye Haziran 2007'de BNetZA tarafından getirilen atıl fibere erişim yükümlülüğünü kaldırmıştır. Piyasa analizlerinin ikinci turunda yerel ağa erişime ilişkin toptan piyasada (2003/11 nolu piyasa ve 2007/4 nolu piyasa) BNetZA DT'yi saha dolabına erişim, ana dağıtım çatısı ve saha dolabı arasındaki boru/kanallara erişim ve boru/kanallarda uyum boşluk olmadığı durumlarda atıl fibere erişim sunmakla yükümlü kılmıştır.

Birinci derece idare mahkemesinde BNetZA'nın kararı uygun bulunmuş ancak Federal İdare Mahkemesi kararı iptal etmiştir. Federal mahkeme boru/kanallar ve saha dolabına ilişkin yükümlülükleri onamış ancak atıl fibere erişim kararını iptal etmiştir.

Mahkeme görüşüne göre rekabetçi işletmeciler saha dolaplarına kendi fiberlerini kurabilecektir. BNetZA DT'nin atıl fibere erişim sunmasına duyulan ihtiyacı ve yükümlülüğün oransallığını yeterince gerekçelendirmemiştir.

Mahkeme DT'nin yeni kurduğu VDSL şebekesine erişim yükümlülüğünün DT'nin katlandığı yüksek yatırım riskleri nedeni ile oransal olmadığı iddiasını ise kabul etmemiştir. Mahkeme VDSL şebekesinin ana bileşenlerinin erişim yükümlülüğü içinde yer almadığını bildirmiştir.

BNetZA'nın Büyük Spektrum İhalesine 6 Başvuru Yapılmıştır

Kurumun 360 MHz, 800 MHz, 1.8, 2.0 ve 2.6 GHz bantlarındaki spektrum ihalesine 6 adet başvuru alınmıştır.

Kurum başvuru sahiplerini açıklamamıştır. Mobil operatörler E-Plus, O2, T-Mobile ve Vodafone daha önce ihaleye ilgilerini açıklamıştır. Ancak diğer iki başvuru sahibi henüz bilinmemektedir. BNetZA yapılan karşı başvurulara ve itirazlara rağmen süreci devam ettirmektedir. Önümüzdeki haftalarda başvurular ele alınacaktır. İhalenin Nisan 2010'da

başlaması öngörülmektedir.

BNetZA İş Planı 2010

Kurum 16 Aralık-16 Ocak 2010 tarihleri arasında 2010 yılı İş Planı için kamuoyu görüşlerine başvurmuştur. İş planında 27 adet iş kalemi sıralanmakta olup belli başlı konular aşağıda sunulmaktadır:

- Yeni nesil erişim forumu kurulması, bu yolla, işletmeci, üretici, federal eyaletler ve belediyelerin yeni nesil erişim platformlarına açık erişim konusunda ortak bir anlayışa sahip olmalarının sağlanması,
- Piyasa analizleri (2007/4-7 nolu piyasaların analizi ve 2003/18 nolu piyasanın gözden geçirilmesi)
- Tarife kontrol kararları:
  - o DT'nin boru/kanal, atıl fiber ve saha dolaplarına erişim ücretlerine ilişkin süreç devam etmekte olup Mart 2010'da sonuçlandırılmak zorundadır,
  - o Geçerli YAPA ücretlerinin büyük çoğunluğu 30 Haziran'da geçerliliğini yitirecektir.
  - o Mobil arabağlantı sonlandırma ücretlerinin bir çoğu 30 Kasım'da geçerliliğini yitirecektir.

İtalya'da DVB-H Platformu ve Hizmetlerine İlişkin Talep Artarken, Pazar Hacmi Büyüyor

İtalya'da yapılan araştırmalara göre bu ülkede 2015 yılında mobil telefon aracılığıyla video ve bu tip görsel hizmetlerinden yararlanan kullanıcı sayısı 5.1 milyona ulaşırken piyasa büyüklüğü ise 685 milyon dolara yaklaşacaktır. Aynı şekilde DVB-H platformu

üzerinden mobil TV hizmetlerine erişen kullanıcı sayısının da yine 2015 yılında 1.2 milyondan 2.5 milyona ulaşması beklenmektedir.

Mobil TV hizmetleri ilk uygulamaya konulduğunda, büyük beklenti oluşturmalarına rağmen daha sonra DVB-H hizmetlerinin yeterince geliştirilememesi ve 3G şebekeler üzerinden verilen mobil TV hizmetlerine de donma (freze), ara bellekleme (buffer) ve bağlantı kopması gibi sorunlar yüzünden kullanıcılar tarafından beklenildiği ölçüde talep gösterilmemiştir. Tüm bu sorunlara karşın, İtalya 2006 yılında başlayan DVB-H hizmetlerinde Avrupa Birliği'nde (AB) ön sıralarda yer almaktadır. Özellikle Haziran 2008 tarihinden itibaren 3 Italia altı kanaldan hizmet vermeye başlamış ve bu hizmetten DVB-H alıcısı olan 850 bin kişi yararlanmaya başlanılmıştır. Bu kanaldan verilen ücretsiz hizmetlerin artmasıyla bu sayının önümüzdeki dönemde daha da artması beklenmektedir. İtalya'yı izleyen diğer AB ülkelerinde de bu hizmetin ticari olarak verilmesi başlamış ve/veya başlaması planlanmaktadır. Anılan hizmet Avusturya, Finlandiya ve Hollanda'da başlamış olup, Almanya'da Deutsche Telekom bu hizmeti 2010 yılında vermeye başlayacaktır.

Telecom Italia, Turin Bölgesinde LTE Mobil Şebekesi Testlerine Başladı

Telecom Italia, İtalya Turin bölgesinde LTE mobil şebekesini ticari olarak faaliyete geçirmeden önce test amaçlı olarak denemeye başladı. Söz konusu operatör LTE şebekesini telekom ekipmanı ve çözüm sağlayıcı Çin firması olan Huawei Technologies şirketiyle ortak olarak kurmuş olup, halihazırdaki denemeler 14 yeni radyo istasyonunda yapılmaktadır.

Bu noktada; Business Monitor danışmanlık firmasınınca anılan şebekeyle birlikte Telecom Italia'nın gelişmiş mobil data servisleri kategorisinde konumunu güçlendirerek abone kitlesini artırmayı hedeflediği ifade edilmektedir. Ayrıca yine bu kurum tarafından yapılan projeksiyonlarda 2009 yılında yaklaşık olarak 15.6 milyon olarak gerçekleşen 3G abone sayısının 2013 yılında %30,7'lik bir artışla 20.4 milyon seviyelerine geleceği

öngörülmektedir. Aynı dönem zarfında 3G pazarının büyüklüğünün toplam mobil hizmetler piyasasındaki oranının %18,7 den %25 oranına yükseleceği tahmini yapılmaktadır.

İtalya Düzenleyici Kurumu AGCOM Toptan Seviyede Sabit Telekomünikasyon Hizmetleri Piyasalarında Düzenleme Faaliyetlerine Devam Etti

AGCOM sabit çağrı başlatma, sonlandırma ve transit hizmetlerini içeren piyasalarda Temmuz 2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere Telecom Italia ve belirli oranda altyapı sahibi alternatif işletmeciler arasında simetrik çağrı sonlandırma ücreti uygulamasına geçeceğini duyurdu. Bu öneri AGCOM'un AB Komisyonuna ilettiği ve anılan piyasaları içeren pazar analizlerinde yer almaktadır. Ayrıca ülke içindeki konsültasyon süreci de devam etmekte olup, bu sürenin 21 Mart 2010 tarihinde sona ereceği bildirilmiştir.

Bu çerçevede, AGCOM Telecom Italia'nın (TI) sabit çağrı başlatma piyasasındaki etkin piyasa gücünün devam ettiği tespitini yapmıştır. Diğer taraftan sabit çağrı sonlandırma piyasasında TI'nın yanı sıra 40 alternatif işletmecinin de etkin piyasa gücüne sahip olduğu kararlaştırılmıştır. Ayrıca lokal transit hizmetleri piyasasında da TI'nın etkin piyasa gücünü sürdürdüğü belirtilmiştir. Bu piyasalarda uygulanan yükümlülükler kapsamında ise TI şirketine daha ağır yükümlülükler getirilirken, alternatif operatörlere getirilen yükümlülükler hem bu şirketten farklı uygulanmış hem de alternatif operatörlere altyapı unsurlarına sahip olup olmadıklarına göre ayrıştırmaya gidilmiştir.

Son olarak AGCOM perakende seviyede sabit ve toptan seviyede erişim piyasalarında ikinci etap analizleri de tamamlamıştır. Bu piyasalarda da TI'nın etkin piyasa gücü devam etmekte olup, tüm yükümlülüklerin de uygulanmasına devam edilecektir. Söz konusu yükümlülükler arasında toptan hat kiralama, tam ve paylaşımlı erişim, yalın fiber (naked fiber) ve veri akış erişimi gibi hususlar yer almaktadır.

“Sürdürülebilir Ekonomi Yasası” Taslağı Yayımlandı

İspanya hükümeti, yeni hazırladığı ve taslak haline getirdiği “Sürdürülebilir Ekonomi Yasası”na ilişkin olarak 2010 Ocak ayı sonuna kadar görüş almaya devam etmiştir. Söz konusu yasa taslağı; genişbant hizmetlerin evrensel hizmet kapsamına alınması da dâhil olmak üzere elektronik haberleşme sektörüne ilişkin bir takım hükümler içermektedir. Bunların başlıcaları aşağıda sayılmaktadır:

- 1 Ocak 2011’den itibaren genişbant bağlantıların evrensel hizmet kapsamına dâhil edilmesi,
- UMTS ve diğer uygun teknolojilere yer açmak amacıyla 900 MHz GSM bandının yeniden düzenlenmesi,
- GSM ve UMTS de dâhil olmak üzere spektrum ticaretinin yeni bantlara doğru genişletilmesi,
- Analog karasal TV yayıncılığında sayısala geçiş nedeniyle boşalan spektrumun (sayısal artık) mobil genişbant gibi gelişmiş elektronik haberleşme hizmetleri için kullanılması,
- Yeni nesil erişim kapsamında gerçekleştirilen bina içi kabloların paylaşılması,
- İnternet erişimine ilişkin kısıtlamaların ele alınması,
- İspanya düzenleyici kurumu CMT’deki kurul üyesi sayısının azaltılması.

Söz konusu taslak yasanın, parlamentoya ne zaman sunulacağı bilinmemektedir. Bununla beraber, birçok maddenin fiilen yürürlüğe girebilmesi için ikincil düzenlemelerin yapılması gerekecektir.

Öte yandan, taslak yasanın açıklanan amaçları arasında regülasyon (düzenleme) kalitesinin artırılması ve bilgi teknolojileri kullanımının teşvik edilmesinin sayılması dikkat çekmektedir.

Bu çerçevede, taslak kanunun elektronik haberleşme hizmetleri üzerindeki muhtemel etkileri aşağıdaki tabloda özetlenmektedir.

Tablo: Taslak Kanun

Konu	Taslak Kanundaki Hüküm
GSM Spektrumunun Yeniden Düzenlenmesi	GSM ile birlikte sunulabilen UMTS vb. teknolojiler için 900 MHz frekans bandının kullanılabilmesi ifade edilmekte ancak 1800 MHz bandı kapsam dışında bırakılmaktadır. Hükümetin, bir kraliyet fermanı ile 900 MHz bandındaki spektrum tahsislerini gözden geçirmesi muhtemeldir. Bu durumda yeni tahsisler yapılacak ihalelerden sonra gerçekleştirilebilir.
Spektrum Ticareti	Spektrum ticaretine izin verilen diğer frekanslara ek olarak 900 MHz, 1800 MHz, 2100 MHz ve 3.5 GHz frekanslarında da izin verilmektedir.
Sayısal Artık	Analogdan sayısala geçiş sonucu boşalan 790 – 862 MHz bandı en azından mobil genişbantı içerecek şekilde, en geç 1 Ocak 2015'ten itibaren gelişmiş elektronik haberleşme hizmetleri için tahsis edilecektir. Detayların belirlenmekte olduğu bir kraliyet fermanı üzerinde hâlihazırda çalışmalar sürdürülmektedir.
Evrensel Hizmet	1 Mbps'lik (indirme) genişbant bağlantısının 1 Ocak 2011 tarihinden itibaren teknoloji tarafsız bir temelde evrensel hizmet kapsamına dâhil edilmesi öngörülmektedir ve azami fiyatları hükümet belirleyebilecektir.
Yeni Nesil Erişim	Tüm yeni binalar son kullanıcıların birden fazla yeni nesil erişim sağlayıcısına bağlanabileceği, paylaşımlı bina içi kabloları sahip olmak zorundadır.
İnternet Erişimi	Kültür Bakanlığı bünyesinde kurulacak bir komisyon fikri mülkiyet haklarını ihlâl eden bilgi toplumu hizmetleri ya da internet sitelerini geçici ya da sürekli olarak kapatabilecek ya da içeriğe erişimi kısıtlayabilecektir. Bu tür kararlar için ön koşul, öncesinde, tüm ilgili tarafları dinleyerek alınan hukuki bir karar olmasıdır.
CMT (İspanya Düzenleyici Kurumu)	CMT'de mevcut durumda 9 olan kurul üyesi sayısının 5'e düşürülmesi öngörülmektedir.

İRLANDA

2010 BT Genç Bilimadamları ve Teknoloji Sergisi Düzenlendi

İrlanda Düzenleyici Kurumu Comreg, her yıl ocak ayında düzenlenen “Genç Bilimadamları ve Teknoloji” konulu sergide bu yıl teknoloji dalında verilen özel ödüle sponsor olmuştur. Telsiz haberleşme alanında en yenilikçi projeye verilen ödülü bu yıl Kildare şehrinden yarışmaya katılan Ben Chapman adlı lise öğrencisi, “Alternatif DNS Sunucuları Kullanarak Yönlendiricilerin İşletilmesi” başlıklı projesi ile kazanmıştır. Öğrenciye ödülü Comreg Spektrum Müşaviri Jim Connolly tarafından verilmiştir.

Sergi esnasında Comreg adına açılan standta görev alan Comreg personeli, ruhsatsız telsiz yayını veya enterferans durumunu tespit için kullanılan cihazları tanıtarak, tanıtım amaçlı küçük uygulamalar gerçekleştirmişlerdir. Ayrıca sergiye katılanlara telekomünikasyonla ilgili çeşitli konularda bilgilendirmeler yapılmıştır.

Comreg'in bu etkinliklerde, tüketicileri Comreg'in görevleri konusunda bilinçlendirmek ve tarafsız ve bağımsız bilgi sağlamak amacıyla, devam eden Sosyal Girişimcilik faaliyetlerinin bir parçası olarak yer aldığı ifade edilmektedir.

PORTEKİZ

Genişbant Kablosuz Erişim (BWA) ihalesine üç başvuru yapıldı.

Genişbant pazarına yeni işletmeci girişini teşvik etmek ve belirli coğrafi alanlarda sayısal uçurumun azalmasına katkı sağlamak amacı ile, genişbant kablosuz erişimin (BWA) gelişimini sağlamak için ANACOM, 3.4-3.6 GHz ve 3.6-3.8 GHz bantlarında frekans kullanım hakları tahsisi ihale sürecini başlattı. Üç aday işletmeci ihale sürecine başvurularını sundu: Bravensor, Municipio de Sintra ve Onitelecom.

İhale inceleme komitesi başvuruları inceleyerek üç başvurunun da ihaleye katılabileceğine dair görüşünü Yönetim Kuruluna sunmuştur. ANACOM yönetim kurulunun da kararını bu yönde açıklamasının ardından, karar adaylara bildirilerek başvuru işlemleri ihale aşamasına taşınmıştır.

Frekansların kullanım haklarının tahsisi amacıyla ANACOM ulusal coğrafyayı dokuz bölgeye ve her bölgeyi 4 kısıma ayırmıştır. Frekansların kullanım hakları ile ilgilenenler tüm kısımlar için teklif verebilecekleri gibi tek bir kısım ya da en çok ilgili oldukları kısımlar için teklif verebileceklerdir.

Her bir kısım için rezerv fiyatı 100 bin ve 300 bin Avro arasında değişmektedir.

Yeni işletmecilerin genişbant pazara girişini teşvik etmek ve telekomünikasyon sektöründe rekabetin geliştirilmesi amaçlarıyla frekans kullanım haklarının tahsisi iki aşamada yapılacaktır.

İhalenin ilk aşamasında, ulusal mobil operatörler, etkin piyasa gücüne sahip genişbant erişim sağlayıcıları/operatörleri veya frekans bantlarında kullanım hakkına sahip işletmecilerden soruşturma geçirenler ihale kapsamı dışında tutularak sınırlama getirilmiştir. Bunların haricindeki işletmeciler, ulusal operatörler, yabancı işletmeciler ve belediyeler dahil olmak üzere ihalenin birinci aşamasına katılabilmektedir.

İhalenin birinci aşamasını takiben boşta kalan frekans kullanım hakları, ihalenin ikinci aşamasında herhangi bir kısıtlama olmaksızın tüm işletmecilere açık olacaktır.

ANACOM teknolojik tarafsızlık ilkesine uygun olarak spektrumun esnek (sabit, gezici ve mobil) kullanımına izin vermektedir. Bu nedenle bir elektronik haberleşme hizmetinin yürütülmesi veya spesifik bir teknolojinin kullanılması açısından herhangi bir kısıtlama

getirmemektedir. Operatörlere hangi hizmeti sunacakları ve hangi teknolojiyi kullanacakları konusunda sunulan serbestlik ve esnekliğin, kendi hedefleri ile uyumlu iş planları hazırlanmasının geliştirilmesini teşvik edeceği değerlendirilmektedir.

Frekans kullanım haklarının coğrafi bölgelere göre tahsisi, frekansları ulusal bazda kullanan operatörlere herhangi bir engel teşkil etmeyen esnek bir tahsis yöntemi olarak sunulmuştur. Frekansların coğrafi bölgeler temelinde tahsisi belirli alanlarda varlığını sürdüren bilgi-dışlaması konusunu operatörlerin iş modellerini söz konusu alanlara hedeflemesi ile azaltacaktır. Coğrafi bölümlenme modelinin pazar oyuncularına ihtiyaçlarına göre hangi iş modelini uygulayacaklarını karar vermede büyük bir esneklik sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Kamuoyu Görüşüne Açılan ANACOM Taslak Kararı Çağrı Sonlandırma Ücretlerinde İndirim Yapmaya Devam Ediyor

ANACOM toptan pazarda bireysel mobil şebekeler üzerinden sağlanan çağrı sonlandırma ücretlerinin kontrolüne yönelik taslak kararı kabul etti.

Taslak karar kamuoyu görüşü alınması süreci sonunda tüm görüşler değerlendirildikten sonra kesinlik kazanacaktır. Taslak karara göre mobil çağrı sonlandırma ücretleri kademeli olarak aşağı çekilecektir. Bunun için öngörülen süre Portekiz'in Avrupa Birliği Komisyonu Tavsiyesi ile uyum sağlamasına olanak sağlayacak şekilde olacaktır.

Taslak kararın kabul edilmesinde dikkate alınan koşullar şunlardır:

1. Avrupa Birliği Komisyonu ve ERG tarafından belirtildiği üzere mobil şebekelerde çok yüksek fiyatların devam etmesi rekabeti bozucu etki yapmakta ve çok önemli bir miktarın, yıllık net 67 milyon Avro'nun sabit şebekelerden mobil şebekelere aktarılmasına neden olmaktadır.
2. 7 Mayıs 2009 tarihinde, Avrupa Komisyonu, Avrupa Birliği içinde sabit ve mobil çağrı sonlandırma ücretlerine yönelik bir Tavsiye Kararı yayınlamıştır. Söz konusu

karar, uygulamanın 31 Aralık 2012 tarihine kadar tamamlanmasını öngörmekte ve etkin bir operatörün maliyetlerine dayanan ve LRIC modelini kullanan simetrik çağrı sonlandırma ücretlerini kapsamaktadır.

3. Avrupa Birliğinin elektronik haberleşme yetkilisi Viviane Reding, Avrupa Komisyonunun bu tavsiye kararının uygulanması ile mobil çağrı sonlandırma ücretlerinin dakikada **1,5 cent** ve **3 cent** arasında değişeceğini ve 2009-2012 yılları arasında Avrupa Birliğinde 2 milyar Avro kazancın sağlanacağını beklediğini belirtmiştir.
4. ICP-ANACOM halen Tavsiye Kararı 2'nci paragrafına uygun olarak maliyet modelinin uygulaması üzerinde çalışmaktadır. Taslak kararının Temmuz 2011'de başlayacak gelecek gözden geçirme dönemine önemli sonuçlar sağlayacağı ve söz konusu dönem için çağrı sonlandırma ücretlerini belirleyeceği değerlendirilmektedir.
5. Toptan pazarda mobil operatörlerin davranışı, ICP-ANACOM tarafından gerekli görülen fiyatların ötesinde bir indirimle gidecek ölçüde gelişme göstermemiştir.
6. Perakende pazarda mobil operatörlerin davranışları, özellikle ANACOM tarafından 2008 yılında açıklanan, rekabeti bozucu, şebeke etkilerini kötüleştirici yapısal bir sorun olan, şebeke içi ve şebeke dışı fiyat ayrımcılığı hususunda değişmemiştir. Söz konusu uygulamalar ortadan kaldırılmış değildir.
7. Birkaç Avrupa düzenleyici otoritesi, Avrupa Birliği Komisyonu Tavsiye Kararında savunulan maliyet hesaplama yöntemi uygulamasına göre maliyetler üzerine bazı çalışmalar ve analizler yapmış bulunmaktadır. Buna göre **maliyetler dakikada 1 cent** civarında öngörülmektedir. ICP-ANACOM mevcut taslak kararında **Nisan 2011 için dakikası 3.5 cent'lik** bir hedef sunmakta ve bu değer için mevcut gelişmeler, penetrasyon oranı ve Avrupa pazarlarına kıyasla Portekiz'in perakende mobil pazarının dinamik yapısı dikkate alındığı zaman Avrupa sıralamasında Portekiz'in ilk çeyrekte yer alacağı değerlendirilmektedir.
8. ICP-ANACOM simetrik fiyatlandırma için uygun ve yerinde gerekçeler olduğunu değerlendirmektedir. Simetrik fiyatlandırma Ekim 2009'dan beri uygulanmakta

olup bu taslak kararın uygulanması süresince tavsiye kararlarına uyumlu olarak uygulanmaya devam edilecektir. Yeni fiyatların uygulanmasından rekabete ve son kullanıcılara sağlanan yararlar kendi içinde oldukça önemli olarak değerlendirilmekte ve önceki karar dönemine kıyasla mevcut dönemde ilave olağanüstü önlemler alınmasını gerektirecek gerekçeler bulunmadığı değerlendirilmektedir.

9. Ayrıca dakikası 3,5 cent olan mobil çağrı sonlandırma ücretinin derhal uygulanmasının (uluslararası trafikte bozulmalar da dikkate alınarak) yıkıcı olacağı düşünülmektedir. Pazar koşullarının öngörülebilirliğini ve etkin fiyatlara yönelik kademeli bir gelişmeyi sağlamanın önemli olduğu ve önceki dönemlerde uygulandığı gibi örneğin bir çeyrek için dakikada 0.5 centlik bir indirim sağlanması ve her bir dönemde aynı hızı koruyarak ilerlemenin önemli olduğu değerlendirilmektedir.

Bu nedenle, 20 gün süreyle kamuoyu görüşüne açılan taslak karar, 6 çeyreklik bir geçiş dönemi öngörmektedir. Bu sayede operatörler hedef değere ulaşabilmek için gerekli değişiklikleri yapabilecektir. Mobil şebekelerde üç mobil operatör tarafından uygulanacak tavan fiyatlar aşağıdaki gibi değiştirilmiştir:

- 01/02/2010 tarihinde dakika başına € 0,0600
- 01/04/2010 tarihinde dakika başına € 0,0550
- 01/07/2010 tarihinde dakika başına € 0,0500
- 01/10/2010 tarihinde dakika başına € 0,0450
- 01/01/2011 tarihinde dakika başına € 0,0400
- 01/04/2011 tarihinde dakika başına € 0,0350

ICP-ANACOM 6 çeyreklik bu uygulama döneminde, bu karar taslağının tüketiciler için 53 milyon Avro civarında (mobil-mobil ve sabit-mobil çağrılardan sağlanan kazançlar toplamı) kazanç sağlayacağını değerlendirmektedir.

KPN'nin Stratejisi Ne Olacak?

KPN'nin dördüncü çeyrek mali tabloları açıklanmıştır. Bundan önceki mali tablolarda olduğu gibi şirket satışlarında ve sonuç olarak gelirlerinde ufak çaplı hayal kırıklığına neden olan bir düşüş yaşanmıştır. Son çeyrek itibariyle de şirketin hisse senedi fiyatlarında da önemli bir değişim yaşanmamıştır. Şirket 2008-2010 yılı için belirlediği "Yeniden Büyüme" planında: hisse senedi başına en azından 0.85 Avro kar payı hedefi belirlemiştir. Ancak satışlarda herhangi bir artış yaşanmamıştır.

KPN son beş yıldır devam eden çalışan sayısını azaltma planını 2010 yılında da devam ettirmeyi planlamaktadır. İçinde bulunduğumuz yılda 2.000 çalışanın daha işten çıkarılması planlanırken bu dönemde işten çıkarılan toplam çalışan sayısının 10.000 kişi olduğu tahmin edilmektedir. Dış kaynak kullanımı işten çıkarma sürecindeki en önemli sebeplerin başında gelmektedir.

KPN için önemli soru maliyet tasarruflarının daha zor olmaya başlayacağı 2010 sonrası dönemde mali tabloların iyileşme gösterip gösteremeyeceğidir. KPN kaynak kullanımında ihtiyatlı bir şirket olmayı sürdürürken ekonomik durumda beklenen gelişmeler iyileşme beklentisini güçlendirirken rekabet, pazar doygunluğu ve düzenleyici müdahaleler bu ihtimali zayıflatmaktadır. KPN ORTEL Mobile şirketinin alımında olduğu gibi stratejik devralmalar yoluyla büyüme hedefi açık bir şekilde kendini göstermektedir. Tüketici genişbant pazarında gerçekleşecek bu nevi devralmalar ise Hollanda Rekabet Kurumu NMa tarafından ciddi bir incelemeye tabi tutulacak gibi gözükmektedir. KPN, TV pazarında da uydu işletmecisi CanalDigitaal ile ilgilenmektedir. Ancak KPN'nin zaten mevcut olan IPTV hizmeti sağlayan Interactive TV ve DTT hizmeti sağlayan Digitenne şirketlerine üçüncü bir platform eklemeyi isteyip istemediği sorgulanmaktadır. KPN hala TV hizmetleri için organik büyüme üzerinde yoğunlaşmaktadır. İş piyasasına yönelik

pazarda ise Getronics bazı devralmalar yapmaktadır. Aynı piyasaya yönelik oldukça cazip BBeyond birimine sahip olan satılık konumdaki BBned'de bu devralmaların konusu olabilecektir. Geri kalan pazarlarda ise KPN, FTTH ve yeni hizmetlerle yetinmek zorunda kalacaktır. KPN'nin diğer güçlü pazarları Almanya ve Belçika'da ise her şey olası gözükmetedir. Örneğin; KPN Belçika toptan satış ve sabit pazarı terk etmesine rağmen özellikle Almanya'da toptan satış abonelerinin (Phone House'nin Almanya kolu aday) ya da sabit şebekelerin devralınması gündedir.

Son zamanlarda şirketin üst yönetiminde yaşanan değişiklikler ve 2011 yılının ortalarında gelecek yeni CEO'nun ve uygulayacağı yeni stratejinin ne olacağı da şirketin geleceğini etkileyecek hususlardan biri olarak gözükmetedir. Mevcut CEO tarafından başarıyla uygulanan ihtiyatlı harcama ve kaynak kullanımı stratejisinin şirketi iyi bir fiyata satmaya yönelik bir strateji olduğu hususunda spekülasyonlar da yapılmaktadır.

KPN'nin Fiber Yayılımı Hedefleri

KPN 2008 yılından beri 10 şehirde gerçekleştirdiği FTTH ve FTTC hizmetlerinin test sonuçlarını açıklamıştır. Sonuçlar oldukça cesaret verici olarak değerlendirilmektedir. Oldukça sınırlı ve dezavantajlı hizmet sunumuna (son derece asimetrik genişbant, yüksek fiyatlar) rağmen şirket yaklaşık dokuz ay gibi bir zaman zarfında FTTH alanlarında %30, FTTC alanlarında ise yaklaşık %22'lik bir yayılım oranına ulaşmıştır. Daha iyi hizmet sunumları ve toptan seviyedeki ortaklar bu yayılım oranlarını ileride daha yükseğe taşıyacaktır. Bu aşamadan sonra şirketin FTTH hizmetini simetrik yapmaya ve toptan satış müşterileri bulmaya çalışacağı görülmektedir.

KPN'nin üçüncü çeyrek sonuçlarının açıklanmasında şirket yetkilileri merkez ofisten VDSL sunmaya başlamak için bir ara strateji üzerinde çalıştıklarını ifade etmiştir. Yetkililer ayrıca ulusal çapta bir hizmet sunumunun düşünülmeyeceğini ve Reggefiber'in finansmanla ilgili bir dış ortak arayışı içinde olduğunu bildirmiştir.

Son zamanlarda, KPN'nin fiber(FTTH) hakkında ne kadar ciddi olduğuyla ilgili bazı soru işaretleri oluşmaktadır. KPN "gelecek fiberde" şeklinde iddialı açıklamalar yaparken neden hizmetin yaygınlaştırılmasında bu kadar yavaş davrandığı merak konusu olmaktadır. Şirketin hedefi 2012 sona erdiğinde yıllık sadece 250.000 ilave abone artışı ile 1,1-1,3 milyon arası müşteriye sahip olmaktadır.

Proximus Huawei Çerçeve Anlaşmasına Karar veriyor

Yerleşik işletmeci Belgacom, mobil birimi olan Proximus'un tüm radyo erişim ağını geliştirmek amacıyla Huawei Technologies ile bir çerçeve anlaşması imzalamıştır. 2G, 3G ve LTE hizmetleri tek bir radyo erişim ağıyla eş zamanlı olarak desteklenecektir.

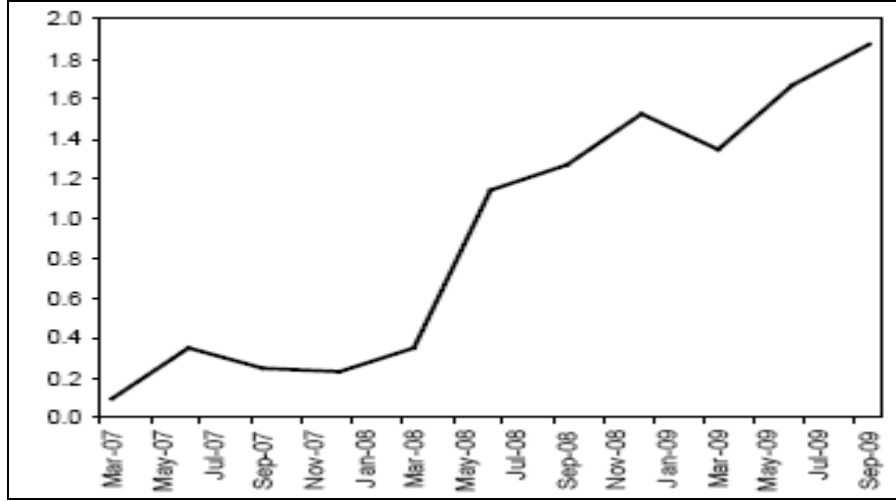
Belgacom'a göre, ağın geliştirilmesi, hızlı mobil veri teknolojisine geçişte ve mobil genişbant uygulamalarında ulusal olarak uygun bir maliyet sağlayacaktır.

Proximus, 2009'un üçüncü üç aylık dönemi sonunda 5 milyondan fazla abonesi ve %40.9 pazar payı ile mobil alanda pazar lideri olmuştur. Ardından, Mobistar %30.3 ve BASE %28.9'luk pazar payına sahip durumdadır.

Mobil sanal şebeke işletmecilerinin faaliyetleri, rekabeti artırmakta ve ön ödemeli hizmetlerde sürekli bir artış göstermektedir. 2009'un üçüncü üç aylık dönemi sonunda mobil abonelerin %53.5'u, 2008'in üçüncü üç aylık dönemi sonunda %55.6'sı, 2007'nin üçüncü üç aylık dönemi sonunda %56.2'si ön ödemeli hizmetlerden faydalanmıştır.

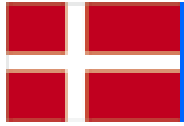
Mobil verilere ve genişbant hizmetlerine olan talep de artmaktadır. Eylül 2009 sonunda, Mobistar, EDGE ve 3G'yi içeren mobil genişbant abone sayısının 1.875 milyon olduğunu bildirmiştir. Bu, işletmecinin toplam mobil abone sayısının %54.8'ine tekabül etmektedir.

Şekil: Mobistar Mobil Genişbant Abone Tabanı (milyon)

Proximus, açıkladığı mobil genişbant abone sayılarına göre pazarda lider konumdadır. 2008'de 9,5 Avro olan ARPU değeri 2009'da 10,6 avroya ulaşmıştır.

Yüksek fiyatlı hizmetlerden yararlanmak isteyen müşterileri belirleme, ülkenin mobil şebeke işletmecileri için daha önemli olmaktadır. Proximus buna benzer hizmetlerden gelen kârlarını artırmakla birlikte, artan mobil veri kullanımını karşılayabilmek için kendi şebekesini geliştirme yollarını arıyacaktır.

DANİMARKA

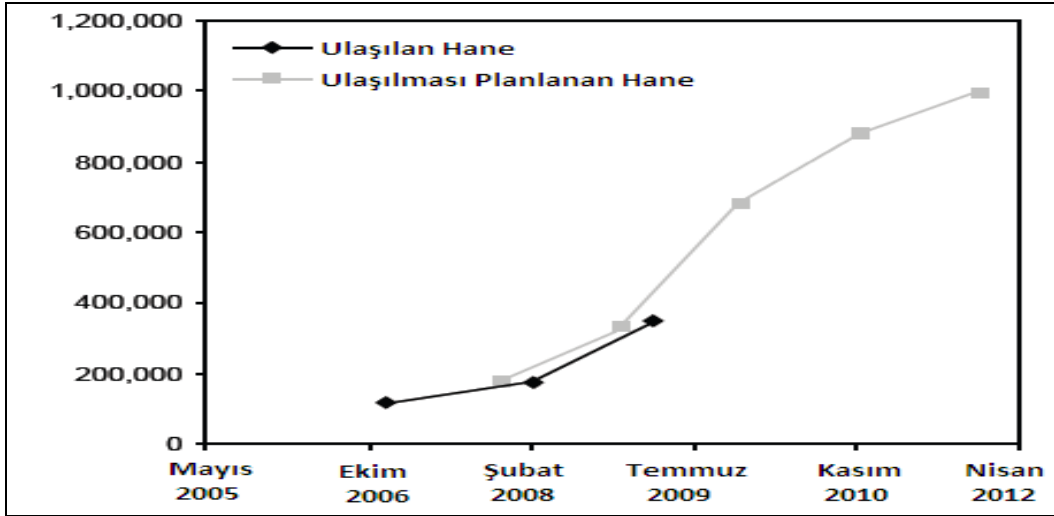
Danimarka Fiber Altyapı Planlarını Açıkladı

Danimarka yerleşik işletmecisi KPN, 2012 yılı sonuna kadar fiber optik şebekesini 1,3 milyon eve ulaştırmayı hedeflediğini belirtmiştir. İşletmeci şebekesini eve kadar fiber ve sokağa kadar fiber şeklinde genişletmeyi düşünürken, 2012 yılına kadar %10 hanehalkına denk gelen 600.000-800.000 aboneyi kazanmayı hedeflemektedir.

Söz konusu fiber projesi, KPN, Reggefiber ortaklığında gerçekleştirilecektir. Bu ortaklığın %41'ini KPN üstlenirken, geri kalanını Reggefiber Holding BV. üstlenmektedir. Danimarka'nın telekomünikasyon otoritesi OPTA'dan alınan verilere 2008 Aralık sonu itibariyle 331,000 olarak hedeflenen fiber optik bağlantı sayısı, 2009 Mart ayı sonu itibariyle 349,000'e ulaşmıştır. Yayınlanan bir raporda 2009 Aralık sonu itibariyle yaklaşık 460,000 fiber optik kullanıcıya ulaşılmış olabileceği belirtilmektedir. Bununla birlikte OPTA, 2011 yılı sonunda FTTH bağlantı sayısının 994,000'e ulaşacağını tahmin etmektedir.

Danimarka'da hane halklarının %80'i genişbant hizmetlere ulaşmış durumdadır ve mevcut genişbant talebi devam etmektedir. Danimarka pazarında yüksek genişbant talebi bulunmasına rağmen, fiber şebekeler üzerindeki hızlı bağlantılar bazı gelişmiş ülke pazarlarından geride kalmıştır.

Şekil: Danimarka Planlanan eve kadar fiber altyapısı

FTTH şebekesinin geliştirilmesi ile abonelerin internet üzerinden daha fazla bantgenişliğine ihtiyaç duyan hizmetleri kullanmaya başlaması ve 2008 yılı sonuna göre 2009 yılı sonunda ulaşılan hane sayısının iki kat artması beklenmektedir. Danimarka'daki yüksek genişbant penetrasyon oranı, fiber optik hizmetlerde yüksek

talep olacağını göstermektedir. Bu durum KPN'nin altyapıyı geliştirme kararını haklı çıkarmaktadır.

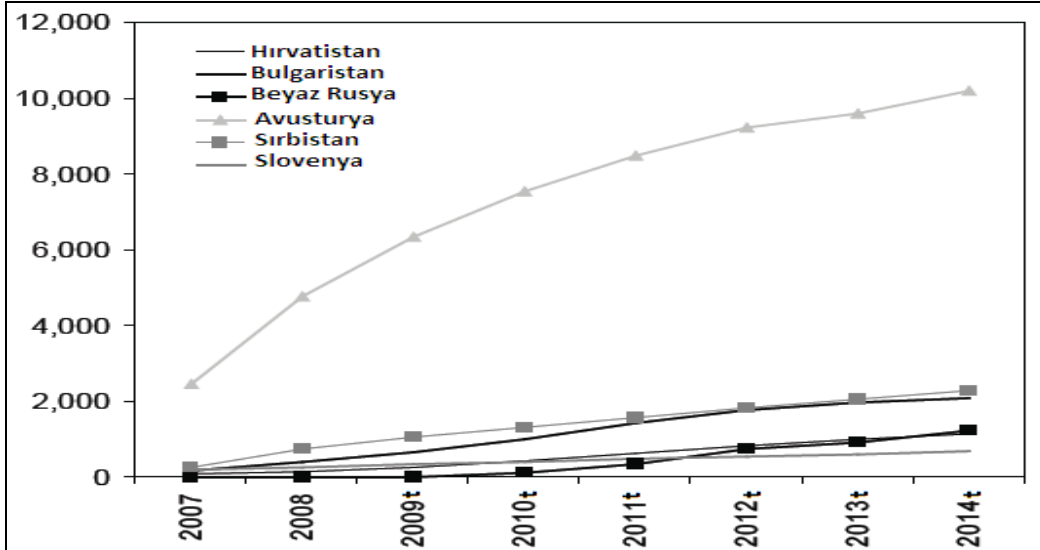

AVUSTURYA

Telekom Austria Mobil Büyüme Sürdürüyor

Telekom Austria, Ericsson ile sekiz ülkedeki mobil şebekelerinin en son mikrodalga teknikleri kullanarak geliştirilmesi konusunda anlaşmıştır. İşletmecinin Avusturya, Beyaz Rusya, Bulgaristan, Hırvatistan, Makedonya, Lihtenştayn, Sırbistan ve Slovakya'da sahip olduğu mobil işletmeler, mobil üzerinden sunulan data hizmetlerine artan talebi karşılamak için altyapısını yenileyecektir. İşletmeciye yakın medyalarından edinilen haberlere göre söz konusu ülkelerde 18,5 milyon abone daha yüksek mobil genişbant hizmetlere geçmeyi istemektedir.

Şekil: Orta Avrupa 3G Mobil Abone Sayıları

Telekom Austria'nın sahip olduğu mobil işletmelerin büyük kısmı pazarlarında lider konumdadır. İşletmenin mobil bölümlerinin Avusturya ve Bulgaristan pazarında birinci,

Beyaz Rusya, Hırvatistan ve Slovenya'da ikinci olması nedeniyle, yenilikçi mobil işletme konumunu koruması bakımından en son hizmetleri sağlaması Telekom Austria için büyük önem arz etmektedir. Makedonya ve Sırbistan'da henüz yeni mobil hizmet sunmaya başlayan Telekom Austria, pazar payını artırmaya ve yüksek hızda mobil genişbant hizmetleri sağlamaya devam edecektir.

İşletmeci özellikle mobil genişbant sektöründe hızlı büyümektedir. İşletmeci, herhangi bir ek mobil hizmet sağlanmadığı halde geçen yıla göre tüketicilerinin %8,3 arttığını ifade etmiştir. Orta Avrupa'da, büyük kısmının mobil genişbant hizmetlerinin oluşturacağı çok hızlı bir 3G hizmet talep artışı beklenmektedir.

YUNANİSTAN

Yunanistan Ulusal FTTH Projesini Değerlendiriyor

Yunanistan'ın yeni hükümeti, önceki hükümetin planı “ülke çapında optik genişbant şebekesi projesini” özel yatırımcılara daha çekici yapmak amacıyla gözden geçirmektedir. Yunanistan Altyapı Bakanlığının haberleşme genel sekreteri Sokrates Katsikas'ın 2009 sonunda Yunan basınına yaptığı açıklamada; “hedefler aynı kalmak üzere, her şeyin yeniden incelendiği” belirtildi. 2 milyar Avro hedef bütçeli “eve kadar fiber (FTTH) projesi” ile fiber altyapısını doğrudan genişleterek iki milyon Yunan hane halkına en az 100Mbps internet hızı sağlanması amaçlanmaktadır.

Projenin teknik fizibilitesi ve finansal kapasitesini değerlendirmek için Mart 2010 sonuna kadar, bakanlık komitesi tarafından bir danışman atanacaktır. Hükümet; proje için Mayıs 2011 tarihinde ihaleye çıkmayı ve Temmuz 2011 itibarıyla ihale sonuçlarını belirlemeyi hedeflemektedir. Katsikas “bu projenin iddialı bir hedef olduğunu, her şeyin iyi gitmesi halinde 2011 yılı sonuna kadar ilk evlere FTTH hizmeti verilmeye başlanacağını”

belirtmiştir. Yunanistan'da halen birkaç belediyedeki dağıtık genişbant fiber ağı dışında, genişbant kablo TV ağı bulunmamaktadır.

Forthnet Nova Entegrasyonu

Yunanistan alternatif telekom operatörü ForthNet yaptığı açıklamada; kendi operasyonel entegrasyonu ile ödemeli-TV hizmeti Nova'yı kendisinin çekirdek sabit telekom birimine dönüştürdüğünü açıklamıştır. Yapılan açıklamada; zor bir makro ekonomik ortamda, ForthNet Grubu olarak Nova ve ForthNet markalarıyla bağımsız işletilen ilgili görev ve faaliyetlerin operasyonel entegrasyonu ile operasyonel verimliliği sağlamayı ve müşterilerine daha iyi hizmet verebilmeyi hedefledikleri, böylece şirketin operasyonel giderlerinin azaltılacağı ve ölçek ekonomisi sağlanmasına yardımcı olunacağı belirtildi.